

مجموعه آثار آیت الله العظمی

❀ ادبی و سیاسی رساله‌ها ❀

۳۱ نجفی سنه

۱۱ ربیع الاول ۱۳۳۰

❀ پنجمین ❀

جزء و عدد : ۱۳۵

بيوك فره دريقتك سردارلني

اردو اداره سنده كي مشكلاتي و سردارلغك ماهيت و اهميت حقيقيه سني عسكرو اوليانلره تفهيم ايدە يلك فوق العاده دشواردر .

مختصسلرك تدقيقاتي خارجنده كي مطالعات متاخره يه نظراً وظيفه و قرارلر و بونلرك اجرا آتي على العاده يلك بسيط كورينور ، مثلاً :

” سن پريوا مظفريتندن صكره آلمان اردولرينك يارسه طوغري حر كاتده دوام ايتلري حقيقت حالده يلك طبيعيدر . اناي مشيآتده ماق ماهونك شالوندن مون مهدي به طوغري توجه ايلديكي آكلا شيلديني زمان قول اردولرك دخي شماله طوغري تبديل جبهه ايتلري ينه يلك طبيعيدر . وقايعك جريان آتيسنده فرانسر اردوسنك بلجيقا حدودي اوزرينه دفع ايديلرك اوراده هرجهتدن احاطه ايدلسي بردره جهيه قدر كندى كندينه حصوله كمشدر .

بو كي افكارك احاطه و اجراسي ايچون عقل سليم بشر كفايت ايدە جك كي كورينور .

ايشته ميخانيكي و بلهوسانه برتفرس و تصور ، جريان وقايعي بويولده تصوير ايلر . بالاده اينا ايديلان قرارلرده كي دهاني ادراك و بونلرك اجرا آتسه قارشى نصل بر قوه عظيمه نك تاثيرات تعويقه اجرا ايلكده اولديني تفهيم ايليه يلك ايچون تاريخ حرب ، فنون حربيه يه لايقله واقف بولمق لازم كلير . مزيات و افكار عاليه مالك اولملرندن ناشي وقت حضرده افكار عامه نك كنديلرينه معطوف اولديني ذوانك ، حربده بيوك برايش كوره ماملري عجبانه دن نشأت ايليور ؟ فكر آ وسط درجهده اولمقله برابر معلوماتده آز اولديني ، حتى طبعاً ضعيف جهتلري ده بولنديني حالده مارشال بلوهرك برنجي مرتبهده سردارلردن معدود اولمسي و سطحي نظران

عندئذ عین خصالت و مزیتہ بولان جنرال (شستاین متس) کڙ یالکیز معیت قوماندانی اولہرق استخدام اولہ یللی نەدن نشأت ایدبور .

بوو بوکا مائل سؤالره بستیون اسباب حقیقیہ و بدییہ ایلہ جواب ویر مکسزین بشریت داغما بیوک اولان ، داهیانه اولان شیلری فرق ایلشدر .

اگر قرال فرمدریقک سردار اولہرق نہ اولدیغنی کوز اوکسہ کتیرمک تجربہ سنده بولورایسہک ، اول امرده شوراسنی دوشونمکک مجبورز، که بالجلہ اردو قوماندانلرینک افعال و اجرا آتی حال حاضر جاری ایچندہ بولنیور . اختراعات و کشفیات عظیمہ ، مسالک فلسفیہ ، ہر نوع آثار صناعیہ ، ہیاکل ، رسملر ، موسیقی بستہلری و سائرہ ، بونلری وجودپذیر ایدنلرک زمان حیاتلرندہ غیر معروف و نظر دقتی غیر جالب قالہ بیلیرلر . واکثریا حیاتلرندن پک جوق زمان صکرملری لایق اولدقلری درجہدہ مظهر تقدیرات اولہ بیلیرلر . بویاسہ وجودپذیر اولان اختراعات ویا کشفیاتک ، اکمال ایدیلاں آثار صناعیہک جہاندہ واقع اولان حادثات سائرہ مربوط اولہرق ، بدرجہہ قدر موجودیت مستقلہیہ مالکیتلرندن نشأت ایلکدہدر .

اردو قوماندانلرینک اجرا آتی ایسہ سفر دوام ایتدیکی مدتیجہ ، اصلا اکمال ایدلمش صایلہ میہ جغندن، حد ذاتہدہ بر موجودیتہ مالک بولنماز ، برمتادی افعالدن عبارت اولدیغندن ، صورت دائمہدہ احوالہ توفیق ایتک ، صورت دائمہدہ احوال و مناسبانہ غلبہ چالمق لازم کلیر . ہر شیدن اول موفقیت آتیہی کندی ایچون تأمین ایتمش بولنمہ مجبوردر . مطلوب ایدیلاں زماندہ مؤثر اولہ میبان اک عاقلانہ فکر و تدبیرلر ، اک موفقیتکارانہ ترتیب و ترکیلر بستیون بی فائدہ درلر . بونک ایچون حوزہ فکر داخلندہ اولمق اوزرہ ، سردارلر ایچون خصائل و مزیات سائرہ مالک بولنمق شرطدر . بوخصائللری نظری اولہرق تصویرہ چالیشمق ہیچ بر فائدہ بی موجب اولماز . برنجی مرتبہ بی حازر بولنسان سردارلرک نصل احراز موفقیات ایلدکلری تحری و تدقیق ایدیلہجک اولورسہ آنلری اک امین بر صورتدہ بولمق ممکن اولور .

کره ارض اوزرنده ، موجودیتی احاطه ایدن شرائط کافه سندن تجرید نفسه موفق اولمش برانسان موجود دکلدر .

ثانیاً ، کندیسنگ اجرا ایلدیکی ایلک حربده اساساً بسبتون بشقه مقصد سیاسی تعقیب ایتمکده اولان متفقلرینگ فعالیتلرینه تابع بولغق مجبوریتده ایدی . اگر کندی قوتلرینگ کافه سنی صورت داغده اوله رق شدت تامه ایلله استعمال ایتمش اولسه ایدی ، نهایتده قسماً کندی مقصدینه خادم اولمان شیلر ایچون بسبتون یالکیز اوله رق مجادلانده بولغش اولوردی . مؤخرأ (حرب هفتساله) ده یالکیز باشنه قالدینی زمان بدایت مجادلده قوای موجوده سینگ کافه سنی دفعه استعمال ایلله بی محابا نتیجه قطعیه نلک استحصاله ساعی بولغشدر . بونده استحصال موفقیت ایدمینه بو طرزده اداره حربه دوام ایدمیه جک بر حال ایچنده قالدی . بناءً علیه مساعد بر محله مجادلانده بولغق ایچون بر نقطه دن انحراف ایتمک ، حربی تعویق ایلک ، سور و کلک ، اوزانغه مجبور اولدی . مع مافیه بر نتیجه قطعیه استحصالنلک یالکیز میدان محاربه سی اجرا ایتمکله قابل اوله جفی جهتله ، فکرنده ثابتقدم ایدی . بناءً علیه احوال مساعده ایلدیکی زمان میدان محاربه سی اجرا ایلکی تحریدن فارغ اولدی .

الحصل ، حربی ناپولیونک اجرا ایلدیکی کبی اداره مه مقتضی وسائط لازمه بی زمان ، قرال فرمدریقه ارزان ایتیمور ایدی . اردونلک اجرتلی عسکر ایلله اکالمی ، اعاشه نلک صعوبتی ، یوللرک مرور و عبوره عدم قابلیت ، ملکتنک فقر و ضرورتی ، قلت زراعتی ، مکتب عتیقک (روقوقو اصولی) یتیشیرمش اولدینی معیت قوماندانلرینگ تردد و احتیاطی — بونلرک کافه سی برطاقم روابط مانعه تشکیل ایتمکده ایدی ، که صکرملری بونلره عین درجده مربوط قالمشدر . فرمدریق تکمیل زمانی کندینه معارض و ناپولیون ایسه کندینه مساعد و مشوق بولشدر . ایشته قرال فرمدریقک اداره ایتمش اولدینی اق خارق العاده حربلرک ، قارش قارشیه بولنان طرفین مخاصمینک هفته لرحه سپرلر ، استحکاملر آرقه سنده طوره رق ، عاقلانه مرتب مشیات سایه سنده خصمک خط رجعتنی قطعه چالیشمق

و بوترزده جریان ایدن اداره حربك يكنسقلغنى اخلاال ايتك ايچون يالگنز آره صره برميدان محاربهسى يايىق ايله اجرا ايدلمش بولندقلرىنى كورسيورز .

بونكله برابر حرڪات حربيهده كللى فرقلىر وار . فرەدرىقك خصملرەند مانوره اجراسى مقصد اصلیدن عبارت . بو واسطه ايله برملىكتى استيلا و يابرقلهينى تسخيرە موفق اولمق استيورلر . ميدان محاربهسى اجراسنه يالگنز دشمنك « طبيعت - وحشيانه و غير ماهرانهسى » كنديلرىنى « مدنيتكارانه براداره حربدن » منع ايتدىكى تقديرده مجبوراً قرار ويرمكده ايديلر . بوگا موافق اولمق اوزره برنس هازى ديمشدركه : « بنم برادرى حقيقت خالده يالگنز ميدان محاربهسى اجرا ايدميليير . كندينك تكميل صنعتى بوندىن عبارتدر . »

بالعكس قرال فرەدرىق يالگنز قوه لازمه نقصان بولندينى تقديرده ميدان محاربهسى اجراسندن فارغ اولمقده ايدى . برقطعه اراضىنى استيلا ، برقلهينى تسخير ايتك مسئلهسى ايسه ، آنك ايچون افعاله ممانعتده بولنهجق دشمن اردوسى آرتق موجود بولندينى تقديرده ، امين و محقق ايدى . بناء عليه دشمن اردوسنك تخريب و احسانه ساعى اولمقده و بوگا مربوط بولنان مسائل سائرەنك كنديلكنندن حاصل اوله جفته مطمئن بولنمقده ايدى .

مدلول تامى ايله بوافكارى تعقيب ايتك مشاورايله مدت حياتجه بردفعه ، يالگنز ۱۷۵۷ سفرنده نصيب اولمشدر .

ساقسونيا و سيليزيا اوزرندىن ناكهانى برصورتده بوهميايه داخل اولمشدر . كندى هدف الحركاتى نه براغ شهرى ، نه آوستريا قطعه اراضيسنك استيلاسى اولوب ، بالعكس طوغرىدن طوغرى به آوستريا اردوسى ايدى . آتى تحرى و براغ سورلرى آلتنده ميدان محاربهسى اجراسنه مجبور و بسبتون مغلوب و بریشان ايلشدر .

مع مافيه موفقيت كندى مرام و آرزوسى وجهله تام دكل ايدى . برطاقم احوال مخالفندن ، معيت قوماندانلرينك عدم مهارتندن ، عسكرلرك سوء طالعندن اولمق اوزره ميدان محاربهسنك تصميم اولنديغنه نسبة بسبتون بشقه برطرزده

جریان ایلمسی موجب اولمشدر . بوهان هر زمان بویه در . چونکه اردو بر ما کنه دکلدر، که ایشله مک ایچون انسان قوروب صالیورسون. اوده خطایا وضعف بشرله متخلق انسانلردن متشکل اولدینی ایچون سردارک دوشوندیکی کبی تمامی تمامنه برشی بائیمق مستحیلدر .

پراغ اوکنده هر نه قدر قرال ، مغلوب اردونک پراغ قلعه سنه التجاسنی منع ایتمک ایچون تداییر مقتضیه به مراجعت ایلدی ایسه ده مغلوبیته دوچار اولان دشمن اردوسی فرار ایدرک ینه پراغ قلعه سنه التجایه موفق اولدی .

در حال استحصال ایدیلجهک اولان نتیجهٔ قطعیه ، بوندن طولایی محاصره ایدیلان اردو تسلیمه اجبار ایدیلجهیه قدر ، تأخیر ایدلمش اولدی .

بوانساده ایکنجی بر آوستریا اردوسی محاصره یی رفع ایتمک ایچون تقریه باشلادی .

مسلك قدیمك سردارلری اولسه ایدی همان محاصره یی رفع ایدرک دشمنك ساقسونیا و سیلزیاه دخولی ممکن اولدینی قدر منع ایتمک ایچون کچیدلری اشغال و سد ایتمک چالیشیردی .

فرمدریق اردوسنك برقمینی پراغ اوکنده ترك ایدرک، اقسام سائره سی ایله (مارشال داون) قومانداسی آلتنده بولنان دشمن اردوسنه قارشی کیدوب آکا هجوم ایلدی . آنی هزیمته دوچار ایتمک موفق اولسه ایدی اق آرهلق دارالحركات اوزرنده بشقه براردوسی موجود بولمازدی .

واقعا بونکله آوستریا ایمراطورلغنك قوتلری هیچ بروجله یتیمش اولمازدی . اساساً هابسبورغ سلطنتی حقیقی و مادی تخریب واقعا ایتمک واردخاطر اوله مازدی . بوخصوص ایله وسائط جبر و قوت آره سنده کی نسبتسزلك پک بیوک ایدی .

فقط فرمدریق (ماریاترمزیا) نك بتون امید و انتظارلرینك ده ایلک حمله ده کاملاً بوشه چیقدیغنی . هنوز پک اوزاق بولنان متفقهلرینك دارالحرب اوزرینه مواصلتلرندن اول اردولرینك دوچار هزیمت ایدلیدیکی گوردیکی ، و بکبی موفقیتاندن صکره بروسیه نك منافع ماده به طلبنده بولنیهرق بالعکس یالکیز کندیسنك دخی

بر دولت معظمہ اولدیغنک تصدیق ایدلمسنى ایستہ دیکى زمان عقد مصالحہ خواهشکر بولنه جغنى امید ایدہ بیلیر ایدی .

بومقصد قابل استحصال کورینوردی . بوندن بشقه کندینى تکمیل اوروپاہ قارشى تہدید ایتمکده بولنان مجادلہ دن احتراز ایدہ یلک ایچون یکانہ چارہ وامکان بوندن عبارت اولدینى ایچون، قرال میدان محاربه سی اجراسنہ جسارت ایدی .
 « قولین » مغلوبیتی کندینک بتون امیدلرینى ، ہمده یالکیز بوسفر ایچون دکل ، ابدیاً محو ایلدی .

هیچ مغلوب اولمیان دشمنى ، بردفعہ مغلوب ایلدکدن صکرہ آوستریانک آرتق مصالحہ تکلیفاتنہ عطف اہمیت واعتبار ایتہ چکی آشکار اولقلہ برابر، لبراندنبورغ-پروسیا [حکومتى تضیق و محو ایتک ایچون ہرطرفدن روسلر ، اسوجلر ، فرانسلر ، آلمان ایمپراطورلنى اردوسى ایلرولمکده ایدیلر .

آرتق عقد صلحہ طالب اولہ حق صورتدہ آوستریانى منفرداً اخافہ وتہدید ایتک ممکن دکل ایدی . روسیہ نك ویا فرانسیہ نك بسبتون مغلوب وپریشان ایدلمسى ناقابل تصور ایدی . بو حکومتلرک وسائط قوت وسطوتنہ ایریشمک قرال فرہ در بیک ایچون غیر ممکن ایدی . مشارالہ ایچون دشمنلرینک اردولرندن برینى مغلوب ایلہ کپورلرہ طوغرى تکیل وتعیب ایتمکدن بشقه برشى یایمق ممکن دکل ایدی . تعبیہ نقطہ نظرندن دہا متعرض اولسہ بیلہ حرکات حربیہ جہ حال تدافعیہ قالمغہ مضطر ایدی .

بونکله دخى حربک عاقبت وَتِجۃ قطعیه سی اوزرینہ اجرای تأثیرات ایدہ یلکی قاجیرمش ایدی . مشارالہ کندینى مدافعہ ایدر، دشمنلرینہ القای حشیت ایدہ جک صورتدہ گوسترہ بیلیر ، آنلرہ پروسیہ لیلر ایلہ ہنوز ایشلری ختام بولمامش تأثیرینى احساس ایدہ بیلیردی . ہپسى بوندن عبارت . فقط بونک عاقبت حرب اوزرینہ فصل برتائیر اجرا ایلہ چکنى اولدن تخمین وتقدير قابل دکل ایدی . ویا خودکہ تیجۃ حرب، اغلب احتمال اولہ رق شانلى شرفلى براضمحلال وانقراضدن عبارت بولنوردی .

فقط « قولین » ضایع ایدلمش بر میدان محاربه سندن . بر سفر دن زیاده برشی ایدی ؛ عادتا غائب ایدلمش بر حرب ایدی . پروسیه نك بوندن کندینی خلاص ایده ییلسی بیاضی بر خارقه در .

بوهزیمت ایله قرال فرم در یقنك نه قدر عمیق ومدهش بر ضربه اوضامش اولدیغنی ادر اك ایدمك ایچون بونلرك كافه سنی گوز اوكنه كتیرمك لازمدر . میدان محاربه سنی تعقیب ایدن گونده مشارالیه ، کندینی اوتوز آلتی ساعتدن بری طاشیمقده اولان آتاك اوزرنده ، بسبتون بیتاب اوله رق پراغ قرارگاهنه مواصلت ایتمش ایدی . فقط کندینی او یله اینی بروضعیتده طومغه اجبار ایتمش ایدی، که حتی فکر خصمانه بسلیانلری یله اعترافه مجبور اولمشلردر .

فقط صكره قرارگاهنده ، مجبوریت خارجه نهان اولدیغنی زمان، بوندن بویله طاشیمغه مضطر قالدیغنی بار مدهش آلتنده قیصه بر مدت مضطرب و خرد و خاش اولمش ایدی .

اوزون بر مدت دكل ، عینی گونك آقشامی اردوسنی وضعیت عظمیكارانده اوله رق پراغدن گوتوریور ، دشمن ایسه تعقیب ایچون کندنده جسارت گورهمیور ایدی .

واقعا اك عمیق یأس و نومیدی ایچنده شدت عزیمی سایه سنده اعصابی طوبیلا بهرق اطرافنده کبلره حیرت بخش اوله حق و حقیقت حالده نفسنده نه اولوب کتدیكنه دائر انسانك کندینی بیله آلدانه حق صورتده بروضعیت وقورانه آلمغه مقتدر انسانلر بولندیغنی اکثریتله مشهود اولمقده در .
بالطبع بو حال یالگیز قیصه بر مدت دوام ایدر .

(مابعدی وار)

محمد رشدی

